

חשבון דיפרנציאלי

פונקציות וגרפים

מערכת צירים – חזרה

סימון נקודות על מערכת צירים

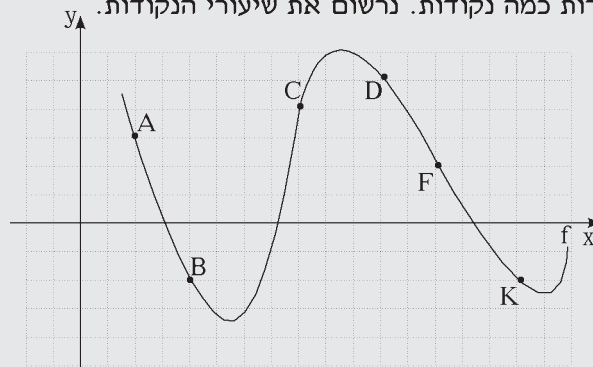
בפרקים קודמים למדנו שלצורך סימון נקודות במערכת צירים משתמשים בזוג סדור של מספרים.

דוגמה: נתונה הנקודה $A(2;3)$. הזוג $(2;3)$ נקרא שיעורי הנקודה A. המספר 2 נקרא שיעור ה-x של הנקודה. המספר 3 נקרא שיעור ה-y של הנקודה. בפרק זה נלמד על סימון נקודות, המונחות על עקומה מסוימת.

נתבונן בדוגמאות הבאות:

דוגמה א'

במערכת צירים נתונה העקומה f. העקומה מורכבת מאינסוף נקודות. בסרטוט מתארות כמה נקודות. נרשום את שיעורי הנקודות.

כפי שלמדנו, ניתן לרשום את שיעורי הנקודות באופן הבא:

$A(2;3)$, $B(4;-2)$, $C(8;4)$, $D(11;5)$, $F(13;2)$, $K(16;-2)$

כאשר העקומה נקראת f, מקובל לרשום את הנקודות המונחות על העקומה באופן הבא:

דוגמה: $A(2;3) \rightarrow f(2) = 3$ (המספר שבסוגריים מציין את שיעור ה-x של הנקודה, והתוצאה של f(x) מציינת את שיעור ה-y של הנקודה).

f מראה שהקשר בין x ו-y מתקיים באמצעות כלל מסוים, שבמקרה זה מיוצג על-ידי העקומה הנתונה.

בדומה לכך מתקיים:

$$B(4;-2) \rightarrow f(4) = -2$$

$$C(8;4) \rightarrow f(8) = 4$$

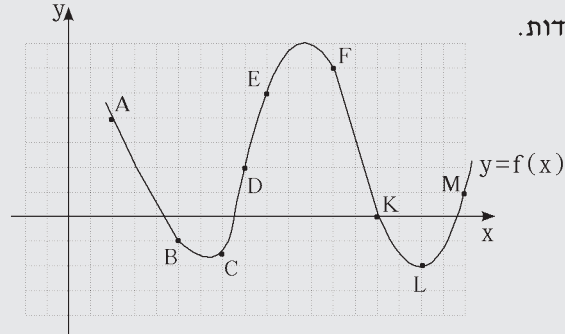
$$D(11;5) \rightarrow f(11) = 5$$

$$F(13;2) \rightarrow f(13) = 2$$

$$K(16;-2) \rightarrow f(16) = -2$$

דוגמה ב'

במערכת צירים נתונה עקומה, המתוארת על-ידי הנוסחה $y = f(x)$, ועליה מסומנות נקודות.

השלימו את שיעורי הנקודות.

- א. $f(12) = ?$, $f(8) = ?$, $f(7) = ?$, $f(2) = ?$, $f(14) = ?$
 ב. $f(?) = -2$, $f(?) = 2$, $f(?) = -1$, $f(?) = 5$, $f(?) = 1$

פתרון:

א. לפי צורת הרישום, $f(12) = ?$, ברור ששיעור ה- x הוא 12, ושיעור ה- y אינו ידוע. בהתבוננות בסרטוט נראה כי הנקודה, ששיעור ה- x שלה הוא 12, היא F, ששיעוריה הם $(12; 6)$, לכן אפשר לטעון כי $f(12) = 6$:
 בדומה לזה נקבל:

$$f(8) = 2 \quad , \quad f(7) = -1.5 \quad , \quad f(2) = 4 \quad , \quad f(14) = 0$$

ב. לפי צורת הרישום $f(?) = -2$, ברור, ששיעור ה- y הוא -2, ושיעור ה- x אינו ידוע. בהתבוננות בסרטוט נראה כי הנקודה, ששיעור ה- y שלה הוא -2, היא $L(16; -2)$, לכן אפשר לטעון כי $f(16) = -2$:
 בדומה לזה נקבל:

$$f(8) = 2 \quad , \quad f(5) = -1 \quad , \quad f(9) = 5 \quad , \quad f(18) = 1$$

דוגמה ג'

נתונה עקומה, המתוארת על-ידי הנוסחה $g(x) = 2x + 3$. השלימו את שיעורי הנקודות.

- א. $g(5) = ?$
 ב. $g(?) = 23$

פתרון:

א. $g(5) = ?$, פירושו שהנקודה מונחת על העקומה $g(x)$, שיעור ה- x שלה הוא 5, ושיעור ה- y שלה אינו ידוע.

מכיוון שנקודה זו מונחת על העקומה $g(x)$, היא מקיימת את הנוסחה $g(x) = 2x + 3$. לכן:

$$g(5) = ?$$

↓

$$x = 5 \Rightarrow g(5) = 2 \cdot 5 + 3 = 13$$

תשובה: $g(5) = 13$, למעשה מצאנו נקודה $(5; 13)$, המונחת על העקומה $g(x)$.

